

Euro - Välimeri-kumppanuus ja laajentunut alkuperäkumulaatioalue

Laajan, Euroopan unionin 28 jäsenmaata ja yli 20 sopimusmaata käsittävän Euro - Välimeri-kumppanuuteen perustuvan sopimusverkoston toteutuminen merkitsee muun muassa seuraavaa:

Laaja kumulaatioalue asteittain voimaan Välimeren ja Länsi-Balkanin maiden kanssa näiden maiden tullessa asteittain mukaan paneurooppalaiseen vapaakauppaverkostoon.

EUR-MED-alkuperäselvitykset EUR.1:n ja kauppalaskuilmoituksen lisäksi

Erilaiset tullinpalautuskieltosäännökset paneurooppa-sopimuksissa ja Välimeren maiden sopimuksissa

Välimeren maiden sopimuksissa kumulaation soveltaminen laukaisee tullinpalautuskiellon sovellettavaksi

EUR-MED-alkuperäselvityksissä aina mainittava, onko kumulaatiota sovellettu muiden alueen maiden alkuperäaineisiin

EU:n sekä Tunisian, Marokon ja Algerian välisissä sopimuksissa edelleen täyskumulaation mahdollisuus.

Kaikki nämä maat muodostavat vähitellen uuden laajennetun alkuperäkumulaatioalueen, jonka sisällä tapahtuvasta valmistuksesta käytetään jäljempänä termiä "Euro - Välimeri-kumulaatio".

Alkuperäkumulaatioalueeseen kuuluvat maat

Paneurooppalainen vapaakauppaverkosto käsittää 28 jäsenmaan-unionin

- Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Kroatia, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska, Tšekki, Iso-Britannia, Unkari, Viro
- sekä Islannin, Norjan, Sveitsin (Liechtenstein mukaan luettuna) ja Turkin välisen vapaakauppaverkoston alkuperäkumulaatioineen.

Tätä kumulaatiojärjestelmää on laajennettu siten, että mukaan ovat tulleet asteittain myös Algeria, Egypti, Israel, Jordania, Libanon, Länsiranta ja Gazan alue, Marokko, Syyria ja Tunisia sekä Färssaaret. Tämän osittain toteutuneen laajentumisen tuloksena on syntynyt joukko maaryhmiä, joiden sisällä tätä laajennettua kumulaatiota voidaan soveltaa. Niinikään Länsi-Balkanin maat sekä Moldova ja Georgia tulevat kuulumaan koko tälle alueelle sovellettavaksi tulevan yhteisen alkuperäsäännösten piiriin (Paneurooppa–Välimeri-alkuperäsääntöjä koskeva alueellinen yleissopimus).

Mitä kumulaatiolla tarkoitetaan

Kumulaatio tarkoittaa sitä, että alkuperäsäännöissä edellytetyn tuotteen valmistuksen ei tarvitse tapahtua kokonaan yhden sopimusosapuolen alueella eli esimerkiksi EU:ssa. Valmistuksessa voidaan käyttää hyväksi toisen sopimusosapuolen eli esimerkiksi Sveitsin alkuperää olevia raaka-aineita. Esimerkiksi vaatteiden valmistuksessa alkuperäsääntönä on useissa nimikkeissä "valmistus langasta". Jos valmistus EU:ssa ei ala lanka-asteelta, vaan käytetään Sveitsin alkuperätuotetta olevaa kangasta, niin tällöin valmistus ja alkuperäaseman saavuttaminen tapahtuvat soveltaen kumulaatiota (alkuperän kerryttämistä) Sveitsin alkuperää olevan kankaan osalta.

On huomattava, että EU:ta pidetään tässä yhtenä kokonaisuutena, jolloin tällaisessa tapauksessa kankaan kutominen voi tapahtua yhdessä jäsenmaassa, esimerkiksi Saksassa, ja vaatteen valmistus toisessa jäsenmaassa, vaikka Portugalissa, mutta riittävän valmistuksen ehto on tällöin täyttynyt yhden sopimusosapuolen, siis EU:n alueella, ilman että on jouduttu soveltamaan tässä tarkoitettua kumulaatiota.

Tieto Saksassa tapahtuneesta kankaan valmistuksesta toimitetaan portugalilaiselle ostajalle määrämuotoisen tavarantoimittajan ilmoituksen avulla.

Edellytykset kumulaation soveltamiselle

Jotta sopimusverkostoon kuuluva maa voi osallistua laajennettuun vapaakauppaverkostoon ja sen mukaisen alkuperäkumulaation soveltamiseen, maalla on oltava vapaakauppasopimus samanlaisin alkuperäsäännöin kysymykseen tulevien muiden kumulaatioverkoston osapuolten kanssa.

Sopimusverkosto on otettu käyttöön asteittain, ja tämä laajennettu kumulaatio toimii niiden sopimusmaiden kesken, joilla on vapaakauppassaan voimassa samanlaiset alkuperäsäännöt.

Alkuperämaa

Sopimusverkostoon kuuluvan maan alkuperää oleva tuote tai raaka-aine muuttuu toisen sopimusmaaverkostoon kuuluvan maan alkuperätuotteeksi, jos sitä valmistetaan jälkimmäisessä maassa enemmän kuin niin sanottujen vähäisten tai riittämättömien toimenpiteiden verran, jotka on lueteltu alkuperäsääntöjen 7 artiklassa. Näille kumulaatioalueen alkuperäaineksille ei siis tarvitse enää toisessa kumulaatioalueeseen kuuluvassa maassa suorittaa nimikekohtaista riittävää valmistusta tai käsittelyä kyseisen maan alkuperäaseman saavuttamiseksi.

Alkuperäselvitykset

Käytössä on kauppalaskuilmoituksen lisäksi EUR-MED-kauppalaskuilmoitus. Niinikään EUR.1-tavaratodistuksen lisäksi käytössä on EUR-MED-tavaratodistus.

EUR-MED-kauppalaskuilmoitusta ja EUR-MED-tavaratodistusta käytetään silloin, kun

1) kumulaatiota on sovellettu tuotteen valmistuksessa tai

2) kun kumulaatio tulee sovellettavaksi tai se saattaa tulla sovellettavaksi jonkun muun Euro-Välimeri-kumulaatioalueeseen kuuluvan maan kanssa määrämaassa, toisin sanoen tuotetta jatkojalostetaan tai se jälleenviedään sellaisenaan määrämaasta toiseen tähän järjestelmään kuuluvaan maahan.

Käytännössä alkuperätuotteen ostaja yleensä ilmoittaa näissä tapauksissa myyjälle tarvitsevansa EUR-MED-alkuperäselvityksen tavallisen EUR.1-todistuksen tai kauppalaskuilmoituksen asemesta.

EUR-MED-tavaratodistus

EUR-MED-tavaratodistuksessa ja EUR-MED-kauppalaskuilmoituksessa on aina mainittava, onko kumulaatiota sovellettu vai ei. EUR-MED-tavaratodistuslomakkeiden 7 kohdassa on valmiiksi painettuna nämä vaihtoehtoiset maininnat seuraavasti:

CUMULATION APPLIED WITH (kirjoitetaan maan nimi/maiden nimet)

NO CUMULATION APPLIED

Asianomaiseen kohtaan merkitään rasti ja ensimmäisessä vaihtoehdossa myös kyseisten maiden nimet tai maakoodit.

EUR-MED-kauppalaskuilmoitus

EUR-MED-kauppalaskuilmoituksissa edellä oleva maininta kirjoitetaan tavanomaisen kauppalaskuilmoituksen alapuolelle seuraavasti:

The exporter of the products covered by this document (customs authorisation No ...) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of preferential origin.

- CUMULATION APPLIED WITH (kirjoitetaan maan nimi/maiden nimet)*
- NO CUMULATION APPLIED*

Paikka ja päiväys
Allekirjoitus **

** Kirjoitetaan tapauksesta riippuen jompikumpi teksti, ja ensimmäisessä kohdassa merkitään lisäksi kysymyksessä olevien maiden nimet tai maakoodit. Tämän tekstin saa kirjoittaa ainoastaan englanniksi. Muiden kielten käyttö ei ole sallittua.*

*** Valtuutetut viejät ovat saamansa luvan perusteella vapautettuja allekirjoittamasta kauppalaskuilmoituksia käsin. Eräiden maiden lainsäädäntö kuitenkin edellyttää, että kauppalaskut ovat aina viejän allekirjoittamia, vaikka niissä ei olisikaan alkuperäilmoitusta.*

Alkuperäselvitysmenettely on säilynyt ennallaan EU:n, EFTA-maiden ja Turkin välisessä kaupassa

Pankumulaatioverkoston osapuolten välillä (EU sekä Islanti, Norja, Sveitsi (Liechtenstein mukaan luettuna) ja Turkki) käytävissä alkuperä tuotteiden kaupassa ja kumulaation soveltamisessa alueen sisällä voidaan edelleen käyttää tavanomaisia kauppalaskuilmoituksia ja EUR.1-tavaratodistuksia. Jos tuotteesta on tullut EU:n alkuperä tuote esimerkiksi norjalaista raaka-ainetta käyttämällä (pankumulaatio), voidaan tuotteen viennissä esimerkiksi Sveitsiin antaa tavanomainen EUR.1-tavaratodistus tai kauppalaskuilmoitus. Tällöin tuotetta ei kuitenkaan voida enää viedä Sveitsistä esimerkiksi Marokkoon EU:n alkuperä tuotteena.

Samoin EUR.1-tavaratodistusta ja kauppalaskuilmoitusta voidaan edelleen käyttää EU:n ja kunkin yksittäisen Euro - Välimeri-maan kaupassa, jos ei sovelleta sopimuspuolten kahdenvälistä kumulaatiota laajempaa kumulaatiota tai jos kumulaatiota ei sovelleta ollenkaan. Tarvittaessa tällaiselle tuotteelle voidaan jälkikäteen antaa EUR-MED-tavaratodistus, vaikka tuotteelle olisi viennissä EU:sta annettu EUR.1-tavaratodistus.

Tullinpalautuskielto Välimeren maiden sopimuksissa

Tullinpalautuskieltoa ei sovelleta sisäisessä jalostuksessa käytettäviin ei-alkuperä aineksiin silloin, kun on sovellettu vain EU:n ja yksittäisen Välimeren maan alkuperä tuotteiden kahdenvälistä kumulaatiota.

Toisin sanoen Välimeren maiden kanssa solmittujen sopimusten alkuperäsääntöihin sisältyy tullinpalautuskielto vain sellaisissa tilanteissa, joissa kumulaatiota on sovellettu jonkin muun Euro - Välimeri-kumulaatioon kuuluvan maan alkuperä aineksiin. Ei-alkuperä aineisten tulleja ei tällöin saa palauttaa, eikä näitä aineksia saa vapauttaa tulleista, jos lopputuote on kumulaatioverkostoon kuuluvan maan alkuperä tuote ja sille annetaan viennissä EUR-MED-alkuperä selvitys.

Tullinpalautuskielto koskee ainoastaan niitä aineksia (niitä nimikkeitä), jollaisiin kutakin sopimusta sovelletaan. Kaikki HS-ryhmiin 25 - 97 kuuluvat teollisuustuotteet kuuluvat yleensä sopimusten etuuskohtelun piiriin, mutta ryhmien 1 - 25 maataloustuotteiden osalta eri sopimusten etuuskohteluun oikeutettujen tuotteiden piiri on erilainen.

Tullinpalautuskieltoa ei sen sijaan siis sovelleta, jos tuotteita pidetään sopimuksen mukaisina alkuperä tuotteina soveltamatta tätä kumulaatiota jonkin muun Euro - Välimeri-kumulaatioon kuuluvan maan alkuperä aineksiin. Jos tuote on esimerkiksi EU:n tai Marokon alkuperä tuote soveltamatta tuotteen valmistuksessa kumulaatiota jonkun muun Euro - Välimeri-kumulaatioon kuuluvan maan alkuperä aineksiin,

niin tullinpalautuskieltoa ei tällöin sovelleta ei-alkuperäaineisiin. Tällöin tuotteelle voidaan antaa EUR.1-tavaratodistus tai kauppalaskuilmoitus, mutta ei EUR-MED-alkuperäselvitystä. Näissäkin tapauksissa tullinpalautuskieltoa on aina sovellettava Israelin ja Färsaarten kanssa käytävässä kaupassa.

Tullinpalautuskielto pankumulaatiomaiden sopimuksissa - Islanti, Norja, Sveitsi (Liechtenstein mukaan luettuna) ja Turkki

Tullinpalautuskielto on voimassa ei-alkuperäaineiksille aina, jos vientituotteelle annetaan alkuperäselvitys. Kielto on voimassa riippumatta siitä, onko tuote saavuttanut alkuperäasemansa Välimeri-kumulaatiota soveltamalla tai ilman sen soveltamista.

Täyskumulaatio ennallaan Marokon, Tunisian ja Algerian sopimuksissa

EU:ssa tuotteelle suoritettuja valmistus- tai käsittelytoimia pidetään Marokossa, Tunisiassa tai Algeriassa suoritettuna valmistuksena, jos tuotetta jatkojalostetaan jossakin näistä maista. Tällaiset tuotteelle toisen sopimusosapuolen alueella suoritettavat valmistus- tai käsittelytoimet voidaan siis käyttää hyväksi alkuperäaseman saavuttamiseksi Marokossa, Tunisiassa tai Algeriassa (täyskumulaatio).

Täyskumulaatiossa tuotteen ei siis tarvitse olla alkuperäsääntöjen mukainen alkuperätuote, kun se viedään toiseen täyskumulaatioalueen sopimusmaahan ja hyödynnetään jo saavutettua alkuperäosuutta valmistuksessa.

Tuotteen myyjä ilmoittaa tuotteen alkuperäosuuden tai tuotteelle suoritettujen valmistusten tällaisessa tapauksessa tuotteen ostajalle tavarantoimittajan (hankkijan) ilmoituksella. Tällöin ei voida soveltaa laajennettua kumulaatiota, eikä voida käyttää EUR-MED-alkuperäselvityksiä.

Täyskumulaation soveltaminen edellyttää kuitenkin, että näiden maiden välisissä sopimuksissa sovelletaan samanlaisia alkuperäsääntöjä.

Laajennetun kumulaation voimaantulo asteittain

Euro - Välimeri-alkuperäkumulaation soveltaminen edellyttää käytännössä, että:

Tuotteen valmistusmaat ja lopullinen määrämaa ovat tehneet keskenään vapaakauppasopimukset. Kaikkiin näihin vapaakauppasopimuksiin sisältyy samanlaiset alkuperäsäännöt kaikkien niiden maiden kanssa, jotka osallistuvat tuotteen alkuperäaseman saavuttamiseen eli kaikkien niiden maiden kanssa, joista tuotteen valmistukseen käytettävät ainekset ovat peräisin.

Valmistukseen käytettäviä aineksia, jotka ovat peräisin sellaisista maista, jotka eivät ole tehneet sopimusta lopullisten valmistusmaiden ja lopullisten määrämaiden kanssa, pidetään ei-alkuperäaineiksina.

Näitä aineksia on siis valmistettava riittävästi nimikekohtaisten alkuperäsääntöjen edellyttämällä tavalla, jotta tuotteesta tulee alkuperätuote.

Kumulaation soveltamisen vaatimusten asteittaisesta täyttymisestä ilmoitetaan EU:n virallisen lehden C-sarjassa ja kussakin sopimusmaassa maan oman menettelyn mukaisesti.

Ilmoitukseen sisältyy kulloinkin päivitetty taulukko sovellettavaksi tulleista eri sopimusten uusista alkuperäsääntöpöytäkirjoista.

Kumulaation soveltaminen vai riittävästi valmistettu

Jos tuote saavuttaa alkuperäaseman nimikekohtaisia riittävän valmistuksen ehtoja noudattamalla, niin silloin ei yleensä kannata ilmoittaa sovelletun kumulaatiota. Tällä valinnalla on merkitystä EUR-MED-alkuperäselvitykseen tehtäviin merkintöihin (kumulaatiota sovellettu tai kumulaatiota ei ole sovellettu), tullinpalautuskiellon soveltamiseen sekä jälleenvientimahdollisuuksiin etuuskohtelua soveltaen.

Välimeri-sopimusten mukaisesti tullinpalautuskieltoa sovelletaan yleensä vain silloin, jos alkuperäasema on saavutettu tai tullaan saavuttamaan Euro - Välimeri-kumulaatiota soveltamalla.

Selittävät huomautukset

Alkuperäsääntöjä koskevien Euro - Välimeri-pöytäkirjojen selittämissä huomautuksissa on julkaistu muun muassa käytännön esimerkkejä laajennetun kumulaation soveltamisesta. Nämä kumulaatioesimerkit ovat ainoastaan teoreettisia. Ne eivät välttämättä tarkoita sitä, että kysymyksessä oleva alkuperäkumulaatio olisi voimassa asianomaisten maiden välillä.

Sellaisen maan alkuperäaineeksi, joka ei ole tehnyt sopimusta lopullisen valmistusmaan ja lopullisen määrärajan kanssa, ei pidetä alkuperäaineeksi.

Selittämissä huomautuksissa on myös esimerkkejä tullinpalautuskiellon soveltamisesta eri tilanteissa. Niin ikään selittämissä huomautuksissa on selostettu EUR.1- ja EUR-MED -tavaratodistuksen käyttöä eri tilanteissa:

- tilanteet, joissa tavaratodistusten vaihtoehtoinen käyttö on mahdollista ja
- tilanteet, joissa vain jomman kumman tavaratodistuksen käyttö on mahdollista.

Kirjanpidollinen erottelu

Uudistetuissa alkuperäsääntöpöytäkirjoissa on säännös valmistuksessa käytettävien raaka-aineiden kirjanpidollisesta erottelusta. Tätä aikaisemmin säännös sisältyi paneurooppalaisiin sopimuksiin sekä Färsaarten sopimukseen.

EU:n sisäiset tavarantoimittajan ilmoitukset

Unionin tullikoodeksin täytäntöönpanoasetuksen 2015/2447 artikloissa 61 – 63 ja liitteissä 22-15, 22-16, 22-17 ja 22-18 on säännökset EU:n sisäisten tavarantoimittajan ilmoitusten laatimisesta. Näillä tavarantoimittajan ilmoituksilla tavarantoimittaja ilmoittaa samassa tai toisessa EU-maassa olevalle vastaanottajalle tavaroiden alkuperäasemaa koskevat tiedot. Nämä ilmoitukset on mukautettu ottamaan huomioon se, että Euro – Välimeri-kumulaatiota sovellettaessa tavarantoimittajan ilmoituksissa tulee olla täytettynä kumulaation soveltamista koskevat lisämaininnat.

Lisämaininta tavarantoimittajan ilmoituksessa, joka täytetään vain laajennettua Euro -Välimeri-alkuperäkumulaatiota sovellettaessa.

Lisämaininnan teksti englanniksi on seuraava:

*" I declare that (4):
 Cumulation applied with . . . (lisää maan/maiden nimi/nimet)
 No cumulation applied "*

(4) Täytetään **tarvittaessa** ainoastaan sellaisten tavaroiden osalta, joilla on etuuskohteluun oikeuttava alkuperäasema sellaisen maan kanssa käytävässä etuuskohtelukaupassa, johon sovelletaan Paneurooppa – Välimeri-alkuperäkumulaatiota.

EU:ssa viejien tulee saada EU:ssa olevilta tavarantoimittajilta kumulaatietiedoilla täydennettyjä tavarantoimittajan ilmoituksia EUR-MED-alkuperäselvitysten laatimiseksi. Tämä lisämaininta on oltava täytettynä, jos tavarantoimittajan ilmoituksen perusteella ollaan laatimassa alkuperäselvitys sellaiseen maahan, jonka kanssa tätä laajennettua kumulaatiota aiotaan soveltaa. Tällöin EU:n viejä voi antaa tuotteelle EUR-MED-alkuperäselvityksen sellaiseen maahan, jonka kanssa tätä laajennettua Euro - Välimeri-kumulaatiota sovelletaan.

Jos tavarantoimittajan ilmoituksessa ei ole täytettynä edellä mainittua lisämainintaa, tällaisessa ilmoituksessa tarkoitettuun alkuperätuotteeseen ei voida soveltaa Euro - Välimeri - kumulaatiota. Tuotteelle ei tällöin voida antaa EUR-MED-alkuperäselvitystä.

Paneurooppalaisen kumulaatioalueen sisällä sekä kahdenvälisessä kaupassa Välimeren maiden kanssa ei lisämainintoja tavarantoimittajan ilmoitukseen tarvita

Paneurooppalaiseen kumulaatioalueeseen kuuluvien maiden välisessä kaupassa ilmoituksissa ei tarvitse olla täytettynä lisämainintoja kumulaation soveltamisesta. Alkuperäselvityksinä käytetään tällöin EUR.1-tavaratodistuksia sekä kauppalaskuilmoituksia.

Kumulaatiomainintoja ei tarvitse täyttää tavarantoimittajan ilmoituksiin myöskään silloin, kun käydään kauppaa vain kahdenvälisesti Välimeren maiden kanssa. Tällöin kumulaatiota voidaan soveltaa ainoastaan kahdenvälisesti eli vain esimerkiksi EU:n ja Egyptin alkuperätuotteiden kesken.

Alkuperäselvityksinä käytetään tällöin EUR.1-tavaratodistuksia sekä kauppalaskuilmoituksia. Kahdenvälisellä kaupalla tarkoitetaan kauppaa EU-maiden ja esimerkiksi ainoastaan Egyptin välillä soveltamatta kumulaatiota muiden maiden alkuperää oleviin raaka-aineisiin.

Hankkijan ilmoitukset kumulaatiomaininoin Turkin kaupassa

Tulliliittotuotteen alkuperäasema (alkuperätuote) osoitetaan tulliliiton eri osien välisessä kaupassa hankkijan ilmoituksella (tavarantoimittajan ilmoitus). Hankkijan ilmoitus on riippumaton vapaassa liikkeessä olon osoittavasta A.TR.- tavaratodistuksesta, jolla tulliton kohtelu tulliliiton sisällä myönnetään Turkin ja EU:n välillä. Kumulaatiomaininnat sisältävien hankkijan ilmoitusten perusteella voidaan antaa EUR-MED-alkuperäselvityksiä.

Turkin alkuperätuotteiden tuonti muun kumulaatiomaan kautta

Tulliliiton soveltamisalaan kuuluva Turkin tai EU:n alkuperätuote voidaan tuoda tulliliiton toiseen osaan myös muun Euro - Välimeri-kumulaatioalueeseen kuuluvan maan kautta. Tällöin tuotteesta on esitettävä Turkin tai EU:n alkuperän osoittava alkuperäselvitys (EUR.1- tavaratodistus tai kauppalaskuilmoitus pankumulaatioalueen sisältä tuotaessa ja EUR-MED-tavaratodistus tai EUR-MED-kauppalaskuilmoitus Välimeren maista tai Färseerilta tuotaessa).